

O BOŽÍ KONCEPCI STVOŘENÍ

Problémem času jsem se zabýval již v první kapitole souboru „Biblické dějiny (viz. www.biblevkapcevodvy.cz , kde jsem se zamýšlel spíše nad tím, kam plyne čas po smrti a nad fyzikální představou věčnosti jako trvalé (zastavené) přítomnosti v jakési nové dimenzi „nadčasí, nebo vícečasí“.

Podobné problémy s časem vidím i ve věcech počátku a konceptu Stvoření. Co je dnes nejvíce v rozporu s vědeckými poznatky je především otázka stvoření světa v šesti dnech. Dlouhá léta jsem se spokojil jen s nečekaně moderním postřehem apoštola Petra z Nového zákona o „gumové“ (relativistické) povaze času u Boha.

Ale tato jedna věc kéž vám nezůstane skryta, milovaní, že jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den. **2Pt 3:8**

Zatím si nikdo z vykladačů Písma nevšiml, že vztah jeden den a tisíc let a naopak nemá logiku: nebe – země a naopak země – nebe, ale v obou případech vždy: nebe – země a znovu nebe – země. Tedy ne jenom, že u Pána plyne čas jinak než na zemi, ale také různě jinak, někdy rychleji než na zemi, jindy pomaleji než na zemi. Jakoby již v Petrovi třímalo Einsteinovské símě pro způsob myšlení zřejmě veskrze židovského, které se až ve dvacátém století dostalo na povrch.

Einsteinova teorie relativity prokázala, že ne jen u Pána, ale i v tomto světě je čas „gumový“, tedy může plynout buď rychleji, nebo pomaleji (nebo se úplně zastavit) i když jen ve velmi extrémních kosmických podmínkách, které jsou člověku v běžném životě nepřístupné. Např. uvnitř černé díry se prý parametry času a prostoru dokonce vzájemně zaměňují, což se jistě vymyká jakékoli lidské představivosti.

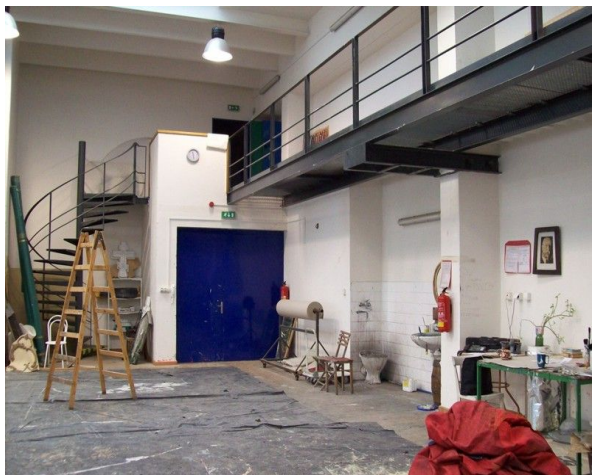
Jestliže věda poznává svět v extrémních dimenzích od elementárních částic v řádech nanometrů až po galaxie v řádech milionů světelných let a vzdálenostech mezi jednotlivými galaxiemi v řádech miliard světelných let (což „kreacionistům“ zas tolik nevadí), poznává také adekvátně extrémní dimenze i v druhé části časoprostorového kontinua – v čase. (Zde už bývá averze „kreacionistů“ napjatější.)

Věda pracuje s nanovteřinami i s miliardami let. Proč by tyto časoprostorové dimenze neměly platit také v nebi u Pána? Myslím si, že můžeme s klidným svědomím Petrovo schema odpovídající přirozeným lidským souřadnicím času (dny a staletí) s úspěchem rozšířit o dimenze zjišťované současnou vědou do hyperbolizované polohy: „Jedna vteřina je u Pána jako milion let a milion let jako jedna vteřina“. Samozřejmě, že klidně ještě hlouběji a šířeji jak nám to jen mysl a vědecké astronomické výpočty dovolí (nanosekunda jako miliarda let a konečně jedno časové kvantum jako konečný věk vesmíru.). Právě v tom se nějak zračí tajemství věčnosti a Petr nám v Písmu jen poskytuje myšlenkové schema a návod na to, jak toto tajemství lidsky uchopit, ale mimoděk i jak lépe a biblicky pochopit Einsteina.

Šest dní stvoření světa

Proto šestero dní stvoření vidím zásadně jako Boží dny, jako Boží pracovní směny pro stvořitelské dílo a nijak se nezneklidňuji tím, jak dlouho který den mohl trvat v reálném pozemském čase. Prostě Bohu trval jeden den.

Každý den, každá Boží pracovní směna byla vždy zakončena zhodnocením výsledku a konstatováním, že je to dobré. Já při tvůrčí práci na kulisách pro divadlo F.X.Šaldy v Liberci to dělám také tak. Teprve až na konci směny vylezu po točitých schodech na ochoz nad malírnou, abych zkontroloval jak se mi to povedlo. Bůh vždy viděl, že je to dobré, já však vždy musím spíše konstatovat, že by to mohlo být lepší, ale snad to výtvarník a režisér inscenace vezme. Pokud ne, musím to příští směnu předělat.



Celé stvořitelské dílo má tedy svou **konceptci** – pojetí, myšlenkový záměr, představu, rozvržení. Je zajímavé, že i celá Bible včetně prvních kapitol toto myšlenkové pojetí následuje a naplňuje. Má tedy sama ve stejném smyslu jednotnou konceptci. Tuto konceptci (ideový záměr) dobře vyjádřuje jeden verš z Izajáše, ale i řada jiných:

... Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, ... nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání. Izaj 45:18

Stvoření má konkrétní záměr a účel: **Vytvořit prostředí vhodné pro život a život vhodný ke komunikaci se svým stvořitelem.** To je Boží **konceptci**, od které Bůh neustoupil ani po Adamově pádu. Bůh nás nikdy nezasvěcuje plně do své kuchyně, neodhaluje nám technologii svého díla, ale vždy nás seznamuje se svým záměrem a neustále chce, abychom s ním komunikovali. Bůh připravil člověku i možnost bádát. Můžeme pitvat lidské tělo, abychom mohli lépe operovat, léčit a zachraňovat životy při úrazech a nemocech. Máme možnost používat přístroje, abychom mohli probádat neviditelné, nebo nepřístupné světy. Nic z toho nám však Bůh v Písmu nezjevuje a to tak důsledně, že ani v prvních kapitolách Bible ne. O čem jsou tedy první věty Bible?

1 Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. **2** Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. **3** I řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo. **4** Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. **5** Světlo nazval Bůh dnem a tmou nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.

6 I řekl Bůh: „Bud' klenba uprostřed vod a odděluj vody od vod!“ **7** Učinil klenbu a oddělil vody pod klenbou od vod nad klenbou. A stalo se tak. **8** Klenbu nazval Bůh nebem. Byl večer a bylo jitro, den druhý.

9 I řekl Bůh: „Nahromadte se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souši!“ A stalo se tak. **10** Souš nazval Bůh zemí a nahromaděné vody nazval moři. Viděl, že to je dobré. **11** Bůh také řekl: „Zazelenej se země zelení: bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovým rozmanitého druhu, které na zemi ponese plody se semeny!“ A stalo se tak. **12** Země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromoví, které nese plody se semeny. Bůh viděl, že to je dobré. **13** Byl večer a bylo jitro, den třetí.

14 I řekl Bůh: „Budte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. **15** Ta světla at' jsou na nebeské klenbě, aby svítila nad zemí.“ A stalo se tak. **16** Učinil tedy Bůh dvě veliká světla: větší světlo, aby vládlo ve dne, a menší světlo, aby vládlo v noci; učinil i hvězdy. **17** Bůh je umístil na nebeskou klenbu, aby svítila nad zemí, **18** aby vládla ve dne a v noci a oddělovala světlo od tmy. Viděl, že to je dobré. **19** Byl večer a bylo jitro, den čtvrtý.

20 I řekl Bůh: „Hemžete se vody živočišnou havětí a létavci létejte nad zemí pod nebeskou klenbou!“ **21** I stvořil Bůh veliké netvory a rozmanité druhy všelijakých hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, stvořil i rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců. Viděl, že to je dobré. **22** A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci necht' se rozmnožit na zemi.“ **23** Byl večer a bylo jitro, den pátý.

24 I řekl Bůh: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ A stalo se tak. **25** Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. **26** I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. At' lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ **27** Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. **28** A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ **29** Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm. **30** Veškeré zemské zvěři i všemu nebeskému ptactvu a všemu, co se plazí po zemi, v čem je živá duše, dal jsem za pokrm veškerou zelenou bylinu.“ A stalo se tak. **31** Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý.

Určitý návod mi poskytla učebnice: Modulární tréninkový program – Boží království, používaný pro misijní školu v Liberci asi před dvaceti lety. Tam jsem se dočetl:

V prvních třech dnech Bůh vytvořil rámeček:

Den 1 – světlo

Den 2 – moře a oblaka

Den 3 – země a plody

Pak zaplnil ve stejné posloupnosti každý region:

Den 4 – nosiče světla

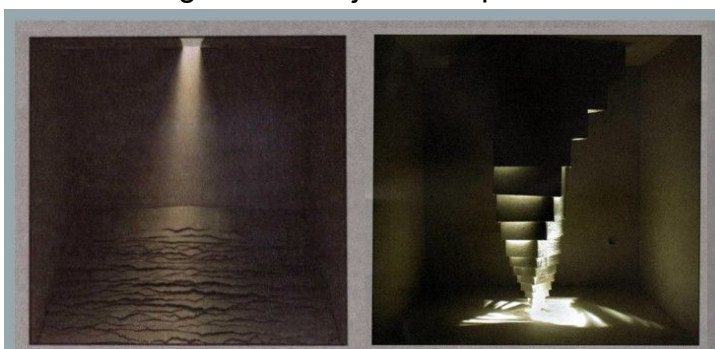
Den 5 – tvory moře a oblohy

Den 6 – pozemské tvory a Adama

Autorství uvádím proto, protože mne by nic takového asi nenapadlo. Proč bylo světlo stvořeno jak první a pak znovu ještě i čtvrtý den? To všechno mi připadalo nejasné a zpřeházené, ale tato skrytá logika vše vyladila. Bůh nás totiž důvěrně seznamuje se svým záměrem stvořit svět dobrý k přebývání pro člověka a člověka pro jeho Syna. Bůh si přeje, aby od začátku byl znám jeho záměr a tato jeho koncepce stvoření.

Připomíná mi to nápadně koncepci ve výuce scénografie na Damu. Studenti se postupně seznamují s nutností ujasnit si scénograficko-režijní koncepci dramatického

díla, aby byla dodržena stylová jednota všech složek divadelního představení a původní inscenační záměr hry měl potřebný dopad na diváka. I další postup je stejný jako v Bibli. Studenti nejprve tvoří uvnitř papírových krabic etudy dramatického prostoru pomocí světla z venčí a pak z různých materiálů nebo jen kresbou tvoří dramatické objekty. Až potom do dramatického prostoru umisťují



dramatický prostor

dramatickou situaci v podobě postavy herce (dramatické osoby). Celý prostoročas je v divadle vyplněn dramatem. Základní funkci pro dramatičnost scény má bezpochyby světlo, to je **první den stvoření**. Základní hmotné vymezení dramatického prostoru (klenba), to je **den druhý**. Tím je vytvořen celkový rámeček prostředí. Čas se dostává



dramatický objekt

dramatická situace

do prostoru s dějem a to je už úkolem režiséra, který s pomocí herců tvoří sled dramatických situací. To je ale už **den pátý a šestý**. Dramatický objekt tvoří jakýsi mezistupeň. Je součástí dramatického prostoru, ale v kinetické podobě zastává již funkci nosiče dramatické situace (čas). To je **čtvrtý den stvoření**. Tyto etudy zajistě

neobsahují celé spektrum komponent dramatu. Většina her však potřebuje také nějaké zabydlení pro dramatické osoby. Terén, mobiliář (nábytek) a rekvizity by také měly být součástí stylové jednoty počáteční koncepce uměleckého záměru. To je **třetí den stvoření**. (Ukázky etud byly převzaty z propagačního bulletinu Katedry scénografie na DAMU v Praze.)



Tuto koncepci stvoření v pořadí **prostor – čas** používá každý buď intuitivně, nebo vědomě ve své praxi. Je celkem logické, že když divadlo připravuje novou hru, dá vyrobit nejprve kulisy, pak následuje technická dekorační zkouška na jevišti a teprve až potom přijdou na jeviště zkoušet herci. Pak následují „generální“ zkoušky se vším a může začít představení.

Jakákoliv firma, která by začala s výrobou dříve, než si postaví, koupí, nebo najme nějakou dílnu, by asi brzo zkrachovala. Manželé, kteří se rozhodnou mít dítě, by pro něj měli nejdříve připravit útulný domov, jinak by to bylo to vůči němu nezodpovědné. To se učí všude v církvích a první stránky Bible jsou pro to užitečným svědectvím. Také Bůh nejprve připravil místo (prostor), pak teprve jej zabydlil životem (pohyb v čase) a přivedl do něj člověka (komunikace).